

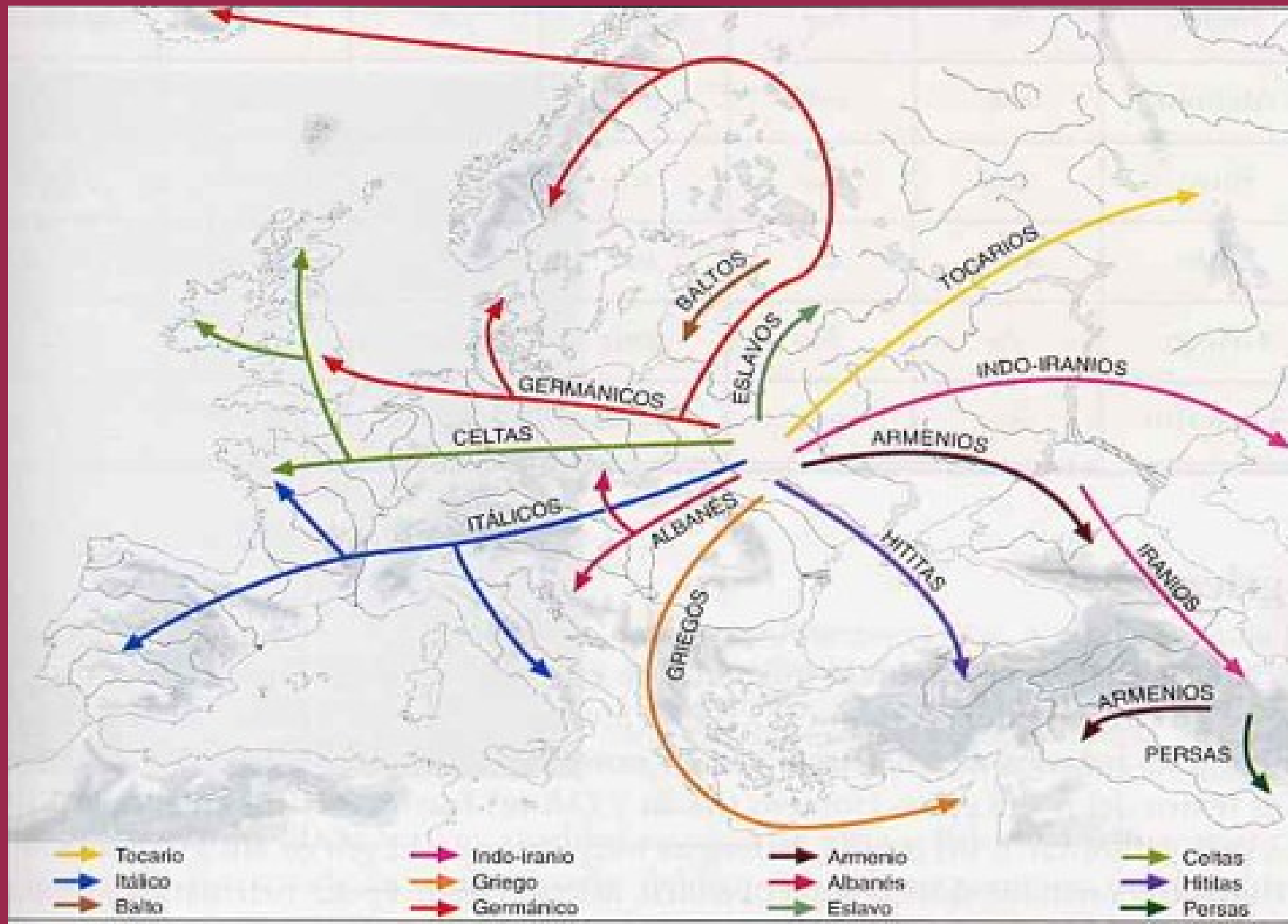
LENGUA LLATINA: orígens i evolució.

ORÍGENS.

INDOEUROPEU:

- Llengua hipotètica.
- 3.000-2.000 aC.
- Europa central i estepes siberianes.
- Migració dels pobles indoeuropeus: cap a orient, fins a l'Índia; cap a occident, per tota Europa.
- Diferenciació entre llengües per separació geogràfica: llengües indoeuropees.

MIGRACIÓ POBLES INDOEUROPEUS.

- Postulada al S. XIX pels lingüistes Franz Bopp i Rasmus Rask.
- Comparació entre característiques de diferents llengües.

Sànskrit	Grec	Llatí	Anglès antic	Irlandès antic	Eslau antic	Arrel indoeuropea
nakt	νύξ (nix)	nox	niht	-nocht	nosti	*nokt(i)-

CLASSIFICACIÓ LLENGÜES INDOEUROPEES.

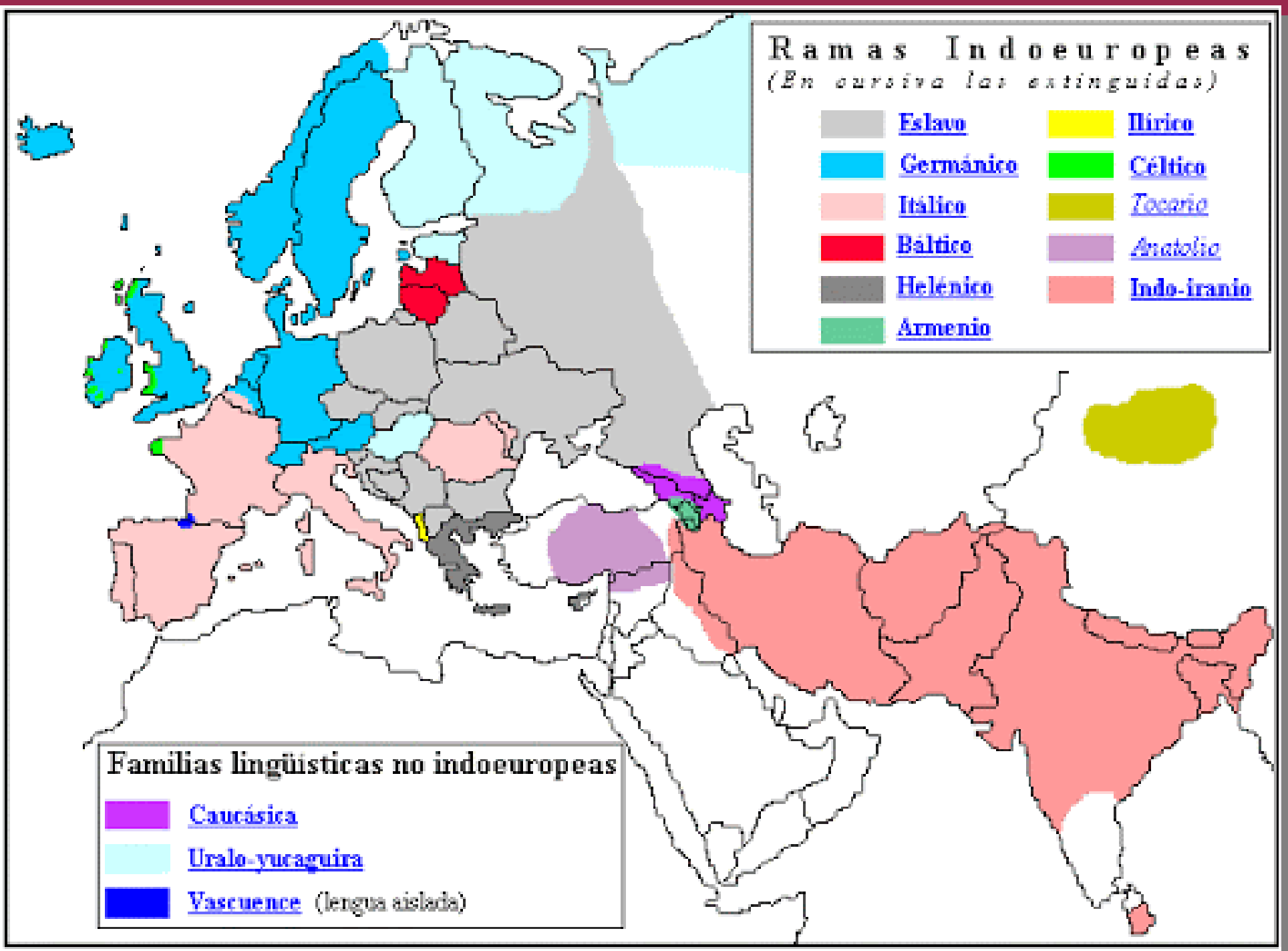
GRUPS	LLENGÜES ANTIGUES	LLENGÜES MODERNES
indo-irani	sànskrit, persa antic	Bengalí, nepalès, persa, kurd
grec	grec clàssic	grec modern
itàlic	llatí, osc, umbre	llengües romàniques: català, castellà, gallec, francès, italià...
germànic	anglosaxó, alt i baix alemany, nòrdic antic	anglès, alemany, neerlandès, flamenc, danès, suec, noruec...
bàltic	bàltic antic	lituà, letó
eslau	eslau antic	eslové, búlgar, rus, polonès, txec...
anatoli	hitita	
cèltic	gaèlic	irlandès, escocès, gal·lès...
armeni	armeni antic	armeni
albanès	albanès antic	albanès

Ramas Indoeuropeas
(En cursiva las extinguidas)

	<u>Eslavo</u>		<u>Ilirico</u>
	<u>Germánico</u>		<u>Céltico</u>
	<u>Itálico</u>		<u>Tochario</u>
	<u>Báltico</u>		<u>Anatolio</u>
	<u>Helénico</u>		<u>Indo-iranio</u>
	<u>Armenio</u>		

Familias lingüísticas no indoeuropeas

	<u>Caucásica</u>
	<u>Uralo-yucaguira</u>
	<u>Vascuence</u> (lengua aislada)

LA LENGUA LLATINA.

- 1.000 aC. pobles indoeuropeus envaeïxen la península itàlica.
- A la regió central, el Laci, s'instal·len els llatins.
- Al S.VIII aC. els grecs conquereixen el sud de la península i formen la Magna Grècia.

EL POBLE LLATÍ.

- Dedicat a l'agricultura i la ramaderia.
- Dessecaren la plana de les inundacions del riu Tíber.
- 753 aC. fundaren nova ciutat: Roma.
- Poc a poc dominà els pobles veïns, estenent el seu poder a tota la península itàlica per acabar éssent el centre d'un gran imperi.
- Llengua llatina.

MAPA IMPERI ROMÀ S.IV dC.

ORÍGENS MÍTICS.

- Ròmul i Rem

EVOLUCIÓ DEL LLATÍ.

- S.II dC. inici de la decadència del gran Imperi romà (invasions bàrbares, anarquia militar, cristianisme, inestabilitat política...).
- 476 dC. caiguda Imperi romà d'Occident (bàrbars).
- 1453 dC. caiguda Imperi romà d'Orient (turcs otomans).
- Diferenciació lingüística del llatí segons les zones geogràfiques.
- Transformació i aparició d'altres llengües: les romàniques o neollatines.

MAPA LLENGÜES ROMÀNIQUES.

Portuguès	Castellà	Occità	Italià	Cors
Gallec	Català	Francès	Romanès	Sard
Retoromànic (Ladí, Romanx i Friülès)				

ETAPES LLENGUA LLATINA.

- Llatí arcaic (S.V a S.III aC.): llatí no literari. Inscripcions.
- Llatí preclàssic (S.II aC. a S.I aC.): aparició literatura llatina. Llengua en evolució que es consolidarà a inicis del S.I aC. prenent com a referència la parla de Roma.
- **LLATÍ CLÀSSIC** (S.I aC. a l'inici del S.I dC.): consolidació de la llengua llatina literària i època de màxim esplendor. Ús oficial (administració, escola...). Grans autors com Ciceró, Livi, Ovidi, Virgili...
- Llatí postclàssic (inici S.I al S.II): llatí barrocc (arcaïsmes, trets populars...). Final llatí literari.

- Llatí tardà (S.II al S.VII): llarg període (des del final de la tradició literària llatina fins que el llatí deixa de parlar-se). Literatura cristiana.
- Llatí medieval (S.VIII al S.XIV): llatí escrit, no parlat. Sorgiment llengües romàniques. Usat per un nombre reduït de persones al voltant del món de la cultura dels monestirs. Barreja llatí clàssic amb elements de les llengües romàniques.
- Llatí humanístic (S.XV-XVI): llatí escrit i parlat pels humanistes imitant el llatí clàssic. Autors com Petrarca o Erasme de Rotterdam.
- Llatí científic (S.XVII-XVIII): llatí escrit en obres científiques. Autors com Descartes, Newton, Kant...

A L'ACTUALITAT.

- Llengua oficial del Vaticà (llatí eclesiàstic).
- Usada en biologia per noms científics d'espècies. També en filosofia i medicina.
- Expressions llatines o llatinismes.
- Col·loquis, revistes, còmics, emissores ràdio (Alemanya i Finlàndia); associacions, acadèmies...